

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ปญจ สีล — คีล ๕”

คำว่า **ปญจ สีล** เป็นคำภาษาบาลีทั้งสองคำ แปลรวมกันได้ว่า **คีล ๕** หรือ **เบญจศีล [ปญจ (๕) และ สีล (ศีล)]** ซึ่งคำว่า **คีล** นั้น มีความหมายหลากหลายนัย โดยทั่วไปแล้ว หมายถึง ความประพฤติที่ดีงาม ที่เป็นไปทางกาย ทางวาจา และขณะที่มีการวิริยดิ้งเว้นจากการกระทำทางกาย ทางวาจา ที่ไม่ดี จะขอกล่าวถึงโดยนัยที่เป็นการวิริยดิ้งเว้นที่จะไม่กระทำให้สิ่งที่ไม่ดีทางกาย ทางวาจา เป็น**คีล ๕** อันเป็นนิจศีล กล่าวคือ ศีลที่คฤหัสถ์พึงรักษาเป็นนิตย ข้อความจากพระสูตรตันตปิฎก ที่ฉนิกาย ปาฏิการวรรค สังคีตสูตร แสดงไว้ว่า **คีล ๕** ได้แก่

๑. **ปาณาติปาตา เวรมณี** (เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์)
๒. **อทินนาทานา เวรมณี** (เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้)
๓. **กาเมสุ มิจจาจารา เวรมณี** (เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม)
๔. **มุสาวาทา เวรมณี** (เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดเท็จ)
๕. **สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐาณา เวรมณี** (เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่มน้ำเมา คือ สุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท)

ศีลเป็นเรื่องปกติจริง ๆ ไม่พ้นไปจากความประพฤติเป็นไปทางกาย ทางวาจา ของแต่ละบุคคล ในแต่ละวันจิตใจเป็นอกุศลหรือเป็นกุศลมากน้อยเท่าใด ถ้ามีการล่วงศีล มีการกระทำทุจริตกรรม ประการต่าง ๆ ก็เป็นเครื่องแสดงว่ากิเลสหนาแน่นมีกำลังมากทีเดียว ซึ่งทุกคนควรจะได้ทราบและ จะได้ตรวจสอบตนเองว่ามีการล่วงศีลข้อใดบ้างในแต่ละวัน กล่าวคือ มีการฆ่าสัตว์ เบียดเบียนสัตว์ มีการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ มีการประพฤติดิฉันในบุตร ภรรยา สามี ของผู้อื่น มีการพูดเท็จ มีการดื่มสุราเมรัยของมีนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทบ้างหรือไม่? ซึ่งเป็นการตรวจสอบในชีวิต ประจำวันเพื่อจะได้สำรวมระมัดระวังความประพฤติทางกาย ทางวาจาให้เป็นปกติเรียบร้อยดีงาม

ศีล ๕ นั้นเป็นการให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ดังนี้คือ ศีลข้อที่ ๑ การเว้นจากการฆ่าสัตว์ เป็นการให้ชีวิต ให้ความปลอดภัย ให้ความไม่มีภัยแก่สัตว์ทั้งหลาย ศีลข้อที่ ๒ การเว้นจากการลักทรัพย์ ชื่อว่าให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น ศีลข้อที่ ๓ การเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม ชื่อว่าให้ความปลอดภัยแก่บุตรธิดา ภรรยา สามี ของผู้อื่น ศีลข้อที่ ๔ การเว้นจากการพูดเท็จ ชื่อว่าให้ความจริงแก่ผู้อื่น และ ศีลข้อที่ ๕ การเว้นจากการดื่มสุราเมรัยของมีนเมา ชื่อว่าให้ความปลอดภัยแก่ทุกสิ่งทุกอย่างทั้งชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ด้วย

ศีล เป็นการขัดเกลาจิตใจของตนให้เบาบางจากกิเลส ถึงแม้ว่าจะยังไม่ได้ดับกิเลสทั้งปวงได้ อย่างหมดสิ้นก็จริง แต่ก็เป็นการอบรมจิตใจให้เบาบางจากกิเลส เพราะหากไม่ทราบว่าการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่ทำให้สัตว์อื่น บุคคลอื่นเดือดร้อน เป็นทุกข์เพียงใด ก็อาจจะเกิดความยินดีพอใจในความไม่ดีเหล่านั้นก็ไม่ได้ และเมื่อสำเร็จเป็นอกุศลกรรมประการต่าง ๆ ก็ย่อมจะเป็นเหตุให้เกิด**ผลที่ไม่ดี (อกุศลวิบาก)** ข้างหน้าแก่ตนเองอีกด้วย เมื่อไม่ทราบก็ย่อม ไม่มีเจตนาที่จะงดเว้น แต่ถ้าทราบก็จะสามารถละคลายให้เบาบาง หรือว่างเว้นเท่าที่สามารถจะ กระทำได้ ซึ่งก็จะเป็นการชำระจิตใจให้เบาบาง ให้บรรเทาจากกิเลสได้ในชีวิตประจำวัน

ที่สำคัญ คือความเข้าใจพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง โดยเฉพาะในเรื่องกรรม ทั้งกุศลกรรมและอกุศลกรรม รวมถึงผลของกรรมทั้งสองฝ่ายด้วย ก็ยังจะเป็นเครื่องยับยั้ง หรือเป็น ปัจจัยให้แต่ละบุคคลไม่ล่วงศีลได้ง่าย **ความเข้าใจพระธรรม** จึงเป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของ กุศลธรรมทั้งหลายในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]